

Postanowienie z dnia 20 stycznia 2011 r.

II UZ 37/10

W sprawie, w której ubezpieczony domaga się przyznania prawa do renty, nieuzupełnienie braku skargi kasacyjnej przez oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia nie może prowadzić do jej odrzucenia.

Przewodniczący SSN Zbigniew Myszkowski, Sędziowie SN: Beata Gudowska, Romualda Spyt (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 20 stycznia 2011 r. sprawy z wniosku Marioli K. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w L. o rentę rodzinną, na skutek zażalenia organu rentowego na postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 26 sierpnia 2010 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżone postanowienie.

U z a s a d n i e n i e

Postanowieniem z dnia 26 sierpnia 2010 r. Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu odrzucił skargę kasacyjną wniesioną przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w L. od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 11 marca 2010 r., oddalającego apelację organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy z dnia 17 czerwca 2009 r., w sprawie z wniosku Marioli K. o rentę rodzinną.

W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny wskazał, że w dniu 16 czerwca 2010 r. organ rentowy, reprezentowany przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego, złożył skargę kasacyjną. W dniu 11 sierpnia 2010 r. doręczono pełnomocnikowi organu rentowego wezwanie o uzupełnienie braków formalnych skargi kasacyjnej, poprzez między innymi - oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia. W piśmie procesowym z dnia 18 sierpnia 2010 r. organ rentowy wskazał, że sprawa dotyczy renty rodzinnej, a zatem zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest dopuszczalna niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia; w rezultacie wartości tej nie wskazał.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że niewątpliwie renta rodzinna jest prawem majątkowym a w związku z tym wymaganiem formalnym skargi kasacyjnej, zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., jest oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia, mimo iż w tym przypadku wielkość ta nie decyduje o dopuszczalności wniesienia skargi kasacyjnej.

Postanowienie to zostało zaskarżone przez organ rentowy zażaleniem, w którym zarzucono naruszenie art. 398² § 1 k.p.c., poprzez uznanie przez Sąd Apelacyjny, że skoro przedmiotowa sprawa dotyczy przyznania prawa do renty rodzinnej a renta rodzinna jest prawem majątkowym, to zgodnie z treścią art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganiem formalnym skargi kasacyjnej jest oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia, pomimo iż w tym przypadku wielkość ta nie decyduje o dopuszczalności wniesienia skargi kasacyjnej.

W uzasadnieniu wskazano, że argumenty Sądu Apelacyjnego byłyby uzasadnione jedynie w przypadku, gdyby przedmiotowa sprawa dotyczyła wysokości przyznanej renty rodzinnej. Tymczasem w rozpoznawanej sprawie chodziło o przyznanie prawa, a nie o wysokość świadczenia. Oznacza to, że dopuszczalność skargi kasacyjnej w rozpoznawanej sprawie nie jest uzależniona od wartości przedmiotu zaskarżenia - nie niższej niż dziesięć tysięcy złotych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest uzasadnione. Stosownie do art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Jednakże w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Zobowiązanie strony do oznaczenia wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 398⁴ § 3 zdanie pierwsze k.p.c.) wynika z obowiązku wykazania dopuszczalności skargi kasacyjnej w sprawach o prawa majątkowe. Także treść art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c. nakłada na sąd drugiej instancji oraz Sąd Najwyższy obowiązek dokonania kontroli dopuszczalności skargi jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia przysługującego poza tokiem instancji i weryfikacji wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia w celu wyeliminowania przypadków nieprawidłowego oznaczenia tej wartości w zamiarze zapewnienia sobie dostępu do

postępowania kasacyjnego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2006 r., IV CZ 34/06, LEX nr 200867 i orzeczenia tam powołane). Zważając na to, nie sposób nie dostrzec, że w sprawie o rentę rodzinną oznaczenie w skardze kasacyjnej wartości przedmiotu zaskarżenia tych funkcji nie spełnia, bowiem w tej kategorii spraw (o przyznanie i wstrzymanie prawa do renty) skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia. Również od wartości przedmiotu sporu, a w konsekwencji i od wartości przedmiotu zaskarżenia, nie jest uzależniona wysokość opłaty od skargi kasacyjnej (art. 36 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, jednolity tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm.), jak też wysokość kosztów zastępstwa prawnego ustalona - w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.) oraz w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.) - ryczałtowo dla spraw o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego.

W uchwale z dnia 7 lipca 2005 r., II UZP 7/05 (OSNP 2005 nr 24, poz. 396) Sąd Najwyższy stwierdził, że nieuzupełnienie przez stronę w wyznaczonym terminie braku apelacji polegającego na nieoznaczeniu wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawie o prawo majątkowe (art. 386 § 2 k.p.c.) może stanowić podstawę do jej odrzucenia (art. 370 k.p.c.), także w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych. Zasygnalizował tym samym, że nie zawsze nieuzupełnienie takiego braku prowadzi do odrzucenia środka zaskarżenia. W uzasadnieniu uchwały podkreślono, że oznaczenie wartości przedmiotu sporu i wartości przedmiotu zaskarżenia ma na celu ustabilizowanie przedmiotu sporu i zakresu zaskarżenia dla eliminacji możliwości dowolnego ich określania w poszczególnych stadiach procesu dla potrzeb dopuszczalności zaskarżenia (skargi kasacyjnej) oraz ponoszenia kosztów procesu (ich rozliczenia między stronami). Wyraźnie zatem wskazano na cel, jakiemu służy oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia, który, jeśli nie może być spełniony na skutek nieuzupełnienia braku, stanowi podstawę do odrzucenia środka zaskarżenia. Z kolei w postanowieniach Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2005 r., III UZ 29/04 (OSNP 2005 nr 11, poz. 165) oraz z dnia 11 grudnia 2009 r., II UZ 43/09 (LEX nr

583825) podkreślono, że odrzucenie apelacji z powodu nieuzupełnienia braków formalnych w wyznaczonym terminie dotyczy tylko takich braków, które uniemożliwiają nadanie apelacji prawidłowego biegu. W szczególności w tym ostatnim orzeczeniu, które dotyczyło braku apelacji w postaci niewskazania wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawie z ubezpieczenia społecznego, podkreślono, że przepis art. 373 k.p.c. (i także przepis art. 370 k.p.c.) należy odczytywać łącznie z art. 130 k.p.c. W przywołanej argumentacji zaznaczono, że brak określenia wartości przedmiotu zaskarżenia nie uniemożliwia nadania biegu sprawie w zakresie postępowania apelacyjnego. Ani bowiem opłata, ani koszty zastępstwa procesowego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych nie są uzależnione od wartości przedmiotu sporu. Wartość przedmiotu sporu będzie natomiast istotna dopiero przy stwierdzaniu dopuszczalności skargi kasacyjnej.

Podsumowując, tylko taki brak skargi kasacyjnej, który uniemożliwia nadanie jej biegu, prowadzi do jej odrzucenia. Sankcja ta ma uzasadnienie w sprawach z zakresu ubezpieczenia społecznego, jeśli od wartości przedmiotu zaskarżenia zależy dopuszczalność skargi kasacyjnej albo też wartość ta ma wpływ na koszty postępowania.

Z tych względów w niniejszej sprawie, w której ubezpieczony domaga się przyznania prawa do renty, nieuzupełnienie braku skargi kasacyjnej - poprzez oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia - nie może prowadzić do jej odrzucenia.

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy na mocy art. 398¹⁶ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji

=====